

Utbildningsinspektion i Wasaskolan, grundskola årskurs 4–9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Wasaskolan

Skolverket sände den 16 december 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Wasaskolan har bestått av undervisningsråden Anna Löfström och Marie Wiberg-Svensson. Besök i Wasaskolan inleddes den 30 augusti och avslutades den 1 september 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Wasaskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

Intervjuer har genomförts med rektorn och den biträdande rektorn, lärare, elevvårdspersonal, elever, elevråd och föräldrar. Det har även förts spontana samtal med elever och personal i samband med verksamhetsbesöken.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Wasaskolan	Antal elever
Grundskola	483

Wasaskolan, som ligger i stadsdelen Geneta i Södertälje, är en grundskola med årskurs 5–9. Tidigare omfattade verksamheten såväl förskoleklass som årskurs 1–9 men de yngre eleverna flyttades höstterminen 2005 till Bårstaskolan. Från läsåret 2006/07 skall skolan ha årskurs 6–9, med undantag för Wasa International School ("WIS") som är en del inom den ordinarie verksamheten där det även fortsättningsvis skall finnas årskurs 4–9. Undervisningen i WIS bedrivs till ungefär hälften på engelska för de 130 eleverna. Utöver WIS finns det en idrottsprofil (ishockey) med 17 elever i årskurs 7–9 och två så kallade förberedelseklasser med sammanlagt 20 elever (årskurs 1–5 och 5–9).

Merparten av skolans elever har ett annat modersmål än svenska. 317 av dem har bedömts vara berättigade till undervisning i svenska som andraspråk och 250 deltar i sådan undervisning. 105 elever har modersmålsundervisning.

Skolan leds sedan maj 2005 av en t.f. rektor, fortsättningsvis benämnd "rektor" i denna rapport. Rektorn, den biträdande rektorn samt fyra arbetslagsledare utgör skolans ledningsgrupp. Lärarna är indelade i fyra arbetslag, utöver dem finns det administrativ personal, kurator, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare, bibliotekarie, fritidsledare och skolmåltidspersonal.

Wasaskolans lokaler byggdes 1970. Det finns planer på att de skall byggas ut och renoveras kommande år.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Inom detta område granskas skolans resultat dels av det pedagogiska arbetet dels av att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och utveckla normer och värden enligt läroplanens mål.

Enligt en elevenkät som besvarades av eleverna i årskurs 7–9 i Wasaskolan under 2004 var medelvärdet 3,34 på en fyrgradig skala då eleverna skulle förhålla sig till påståendet ”undervisningen i skolan gör att jag förstår mer och mer av det som händer i samhället och hur saker och ting hänger ihop”. Medelvärdet för påståendet ”det är oftast roligt att lära sig nya saker i skolan” var 3,20. Vid inspektionen har inspektörerna fått en splittrad bild av elevernas nyfikenhet och lust att lära, vissa elever tycks uppleva detta medan andra inte gör det.

Wasaskolan har redovisat följande resultat av de nationella proven i årskurs 5:

Procentandel som uppnått målen i nationella prov år 5	2004	2005	Södertälje kommun 2005
Matematik	73,9	52,8	75,6
Svenska	76,1	66,0	82,6
Engelska	76,1	66,0	80,9
Samtliga tre ämnen		39,6	66,3

Resultaten av de nationella proven i årskurs 9 (exkl. förberedelseklass) var:

Procentandel som uppnått målen i nationell prov år 9	2004	2005	Södertälje kommun 2005
Matematik	61,5	51,3	70,7
Svenska delprov A (läsförmåga)	54,9	62,8	74,3
Svenska delprov B (muntlig förmåga)	90,2	79,6	88,2
Svenska delprov C (skriftlig förmåga)	80,3	83,2	78,9
Engelska delprov A (läsförmåga)	86,1	87,6	86,1
Engelska delprov B (receptiv förmåga)	80,3	84,1	81,0
Engelska delprov C (skriftlig förmåga)	87,7	86,7	83,4
Samtliga tre ämnen		48,7	63,1

Det genomsnittliga meritvärdet, dvs. det genomsnittliga värdet av de 16 bästa betygen i elevernas slutbetyg i årskurs 9, var:

Genomsnittligt meritvärde årskurs 9	2003	2004	2005
Wasaskolan	189,7	193,8	192,3
Södertälje kommun	192,7	201,6	196,6
Riket	205,4	206,9	(klart dec-05)

I Wasaskolans kvalitetsredovisning år 2004 anges att de bristande kunskapsresultaten till viss del är relaterade till att en stor andel av eleverna har svårigheter med det svenska språket. Detta påverkar deras möjligheter att tillgodogöra sig utbildningen. Denna bedömning anges gälla även som förklaring till resultaten år 2005.

Skolan har redovisat följande uppgifter om elevernas språkkunskaper. Resultaten baseras på bedömningar som skolan har gjort utifrån de nivåer som redovisas i Skolverkets referensmaterial "Att undervisa elever med svenska som andraspråk".

Språkkunskaper i årskurs 9	2004	2005
Andel elever med annat modersmål än svenska som har nått nivå 3	31,8 %	30,8 %
Genomsnitt i Södertälje kommun av andel elever med annat modersmål än svenska som nått nivå 3	51,8 %	54,0 %

I Wasaskolan finns två så kallade "förberedelseklasser" för elever som nyligen har kommit till Sverige och som ännu inte har lärt sig svenska. För dessa klassers del anger lärarna att eleverna ofta har problem att klara måluppfyllelsen. Elevvårdspersonal och lärare i de ordinarie grundskoleklasserna, till vilka eleverna normalt överflyttas efter ungefär två år, anger att det ofta förekommer att förberedelseklassernas elever har sådana problem med det svenska språket att det är svårt för dem att följa undervisningen. Inspektörerna konstaterar att det inte görs några systematiska uppföljningar av hur det går för förberedelseklassernas elever sedan de har övergått till en ordinarie grundskoleklass, en fördjupad bedömning kan därför inte göras i denna del.

Inspektörerna bedömer att den samlade bilden av elevernas kunskapsresultat inte är tillfredsställande. Inspektörerna konstaterar i detta sammanhang att det i Wasaskolan är en stor andel av eleverna som har bristande kunskaper i det svenska språket. Även om personalen arbetar aktivt och engagerat för att utforma verksamheten på bästa sätt utifrån detta förhållande visar de senaste årens resultat att ytterligare åtgärder behöver vidtas. Vidare bedömer inspektörerna att det för förberedelseklassernas vidkommande bör finnas system för att följa elevernas resultat även sedan dessa elever har börjat i det som skolan kallar ordinarie grundskoleklass. En förbättrad systematik i denna del skulle ge Wasaskolan underlag för analys och bedömning av om förberedelseklassernas verksamhet, inklusive de stödinsatser som erbjuds där, fullt ut är utformad på

ett sätt som ger eleverna den grund de behöver för att klara sin fortsatta utbildning.

De resultat som föreligger i fråga om skolans arbete mot kränkande behandling beskrivs av personal och föräldrar som bra, förhållandena anges ha utvecklats mycket positivt under senare år. Eleverna uppger vid inspektionen att de som regel känner sig trygga i skolan men att det ofta förekommer bråk och ett grovt språkbruk mellan vissa elever. Enligt den biträdande rektorn förekommer bråk och/eller slagsmål i princip varje vecka.

Inspektörerna bedömer att det pågår ett aktivt arbete mot kränkande behandling och i värdegrundsfrågor. Resultaten bör dock förbättras då det inte bedöms vara godtagbart att det förekommer grovt språkbruk, bristande respekt för gällande ordningsregler samt regelbundet förekommande bråk och slagsmål.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att elevernas kunskapsresultat bör förbättras. För förberedelseklassernas del bör elevernas resultat följas även sedan de har börjat i en ordinarie grundskoleklass. Resultaten av skolans arbete med värdegrundsfrågor och mot kränkande behandling bör förbättras.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

Inom detta område granskas hur man arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Wasaskolan har ett fastställt program benämnt "Förebyggande arbete samt handlingsplan mot mobbning, trakasserier och kränkande behandling" som inspektörerna bedömer motsvarar författningarnas krav. Vid skolan finns det kamratstödjare, två från varje klass, samt ett antimobbningsteam. Skolsköterskan och skolkuratoren arbetar aktivt med dessa frågor och det genomförs insatser av såväl individuell- som gruppgemensam karaktär. Personal, föräldrar och elever anger att det sällan förekommer kränkningar i skolan men säger också att skolans ordningsregler inte alltid följs och att det förekommer bråk och slagsmål regelbundet. Under föregående termin förekom det två fall av misshandel som ledde till rättsliga efterspel. Flera elever uppger även att skolmiljön är ofräsch därför att många elever inte tar ansvar för skolmiljön. Skolan har försökt komma tillrätta med detta bl.a. genom att ständigt lyfta upp dessa frågor vid diskussioner med eleverna, anordna temadagar och fastställa gemensamt antagna ordningsregler.

Inspektörerna bedömer att Wasaskolan behöver förstärka sina insatser för att säkerställa en god arbetsmiljö och en tydlig medvetenhet hos eleverna om värdegrundsfrågor. I detta ingår bland annat att konflikter mellan elever inte skall resultera i slagsmål eller andra former av kränkningar. Det är angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att säkerställa alla elevers rätt till trygghet och arbetsro i skolan.

Som samverkansorgan för eleverna finns mentorsträffar och elevråd, ett för årskurs 4–6, ett för årskurs 7–9. Frågor lyfts från mentorsträffarna till elevrådet där det bland annat har behandlats frågor som gällt inköp och reglerna i skolan. Elevernas inflytande över den dagliga verksamheten uppvisar vid inspektionen en varierad bild. Verksamheten genomsyras av en tanke om att eleverna skall ha inflytande och ta ansvar, men i praktiken tycks den till övervägande del utgå

från en planering som respektive lärare gör. Eleverna får bestämma i vilken ordning angivna uppgifter skall göras och ibland även hur de skall redovisas. Detta förhållande gäller inte i lika stor utsträckning i WIS som i den övriga verksamheten. I WIS bedömer inspektörerna att eleverna på ett tydligare sätt tränas att ta ansvar för, och utöva inflytande över, den egna utbildningen och dess utformning.

Skolan samverkar med elevernas föräldrar bland annat genom föräldramöten, veckobrev, utvecklingssamtal samt möten utifrån enskilda elevers behov. I inspektionen förmedlar föräldrarna en bild av att samverkan med skolan fungerar väl och att de får bra information av skolan i såväl övergripande frågor som om det egna barnets utveckling. Det finns en lokal föräldrastyrelse där det ingår föräldrar, lärare och rektorn. Den biträdande rektorn och elevrepresentanter deltar också men de har inte rösträtt.

Wasaskolan bedriver ett visst samarbete med AstraZeneca och Scania, det sker i begränsad omfattning och utan krav på motprestation från skolan. Samverkan finns även med Södertälje Sportklubb då det gäller träning för elever som har valt skolans idrottsprofil (ishockey).

Inspektörerna bedömer att Wasaskolan kontinuerligt arbetar för att skapa god samverkan med föräldrar men en förbättring bör ske i fråga om elevernas möjligheter att med stigande ålder och mognad ta ansvar och utöva ett reellt inflytande över den egna utbildningen. Denna demokratiska princip framhålls i läroplanen där det anges att elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling bedöms förutsätta att de ges möjlighet att ta ett allt större ansvar för såväl det egna arbetet, utbildningens utformning som skolmiljön.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Wasaskolan bör förstärka sina insatser för att säkerställa en god arbetsmiljö och en tydlig medvetenhet hos eleverna i värdegrundsfrågor. I detta ingår bland annat att konflikter mellan elever inte skall resultera i slagsmål eller andra former av kränkningar. Det är angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att säkerställa alla elevers rätt till trygghet och arbetsro i skolan.

Det finns en god samverkan med föräldrarna men eleverna bör med stigande ålder och mognad ges tydligare möjligheter att ta ansvar och utöva ett reellt inflytande över den egna utbildningen.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Inom detta område granskas hur skolan arbetar för att nå läroplanens och kursplanernas mål samt hur man anpassar arbetet till elevernas olika behov.

Det finns en arbetsplan för 2005 som har fastställts av rektorn. I enlighet med en kommungemensam modell grundar sig arbetsplanen på kommunens utbildningsplan och dess fyra prioriterade områden: språkutveckling, natur och teknik, hälsa och demokrati. För varje målområde beskrivs föregående års resultat och vad som skall göras för att nå högre måluppfyllelse.

Verksamheten utgår från de nationella styrdokument. De nationella kursplanerna har diskuterats, tolkats och bearbetats lokalt vid kollegiala samtal, ämnesgruppsmöten och arbetslagsträffar. Elever och föräldrar får muntlig och skrift-

lig information om läroplanens och kursplanernas kunskapsmål samt betygskriterier. Enligt rektorn skall det bedrivas ett fortsatt utvecklingsarbete för att ytterligare säkerställa likvärdiga kunskaps- och betygsbedömningar. Inspektörerna bedömer att dessa delar har en god kvalitet. Inspektörerna vill även framhålla att det är positivt att Wasaskolan avser att fortsätta sitt arbete med styrdokumentet så att deras mål och intentioner tydligare skall genomsyra och bilda en ”röd tråd” från årskurs 4 till 9.

Elevernas resultat följs genom observationer, tester samt avstämningar av hur de genomför sina uppgifter. Elevernas utveckling diskuteras inom arbetslaget och vid möten mellan rektorn och lärarna.

Lärarna försöker anpassa undervisning, val av läromedel samt uppgifter så att de skall lämpa sig bra för eleverna. Detta gäller särskilt i WIS där inspektörerna bedömer att den pedagogiska verksamheten har en mycket bra kvalitet. I grundskolan framkommer att det finns en viss tendens att lärarna, till följd av variationer i fråga om elevernas kunskaper i det svenska språket samt varierande kunskapsnivåer, tenderar att lägga undervisningen på en lägre nivå än förväntat. Inspektörerna konstaterar att detta kan medföra att alla elever inte får den kunskapsutmaning de har rätt till. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera detta förhållande vidare, därefter kan ställning tas till vilka åtgärder som bör vidtas för att säkerställa att den pedagogiska verksamheten utformas på ett sätt som motsvarar såväl läroplanens som kursplanernas intentioner och möjliggör för eleverna att nå kursplanernas mål.

Datorer används endast i ringa omfattning som ett pedagogiskt hjälpmedel i undervisningen och då mest bland de yngre eleverna. Ju äldre eleverna är desto mindre tycks de ha möjlighet att använda datorer. Orsaken anges vara bristande tillgång till datorer och att de är stöldbegärliga. Inspektörerna bedömer att Wasaskolan bör försöka förbättra möjligheterna för alla elever att använda datorer som pedagogiskt hjälpmedel i utbildningen.

Individuella utvecklingsplaner upprättas för alla elever och utvecklingssamtal genomförs minst en gång per termin. Läraren, eleven och föräldrarna samtalar då om elevens utveckling i förhållande till såväl läroplanens som kursplanernas mål. Elever och föräldrar förmedlar vid inspektionen att utvecklingssamtalen ger en bra bild av hur det går för eleven och vilka delar som eventuellt behöver förbättras. Inspektörerna bedömer att denna del fungerar bra.

Inspektörerna bedömer vidare att det finns rutiner för att identifiera stödbehov hos eleverna. Vid skolans elevvårdskonferenser deltar som regel rektorn, alternativt den biträdande rektorn, skolsköterskan, mentorer samt berörda elever och deras föräldrar. I Wasaskolan har det sedan flera år funnits en rutin som inneburit att rektorn har ansvarat för beslut för eleverna i årskurs 5–6 och de så kallade förberedelseklasserna, medan den biträdande rektorn har ansvarat för eleverna i årskurs 7–9 och i WIS. Vid tiden för inspektionen ändrades rutinerna så att endast rektorn fattar beslut rörande skolans elever. Denna nya beslutsordning bedömer inspektörerna vara i enlighet med författningarnas krav.

Inspektörerna bedömer vidare att skolans arbete med att upprätta åtgärdsprogram bör förbättras eftersom det har framkommit brister. Åtgärdsprogram tycks ibland upprättas som en form av ”betygsvarning”, alternativt för att det

finns sociala problem av mer allmän karaktär. Det förekommer även att lärare själva utarbetar ett åtgärdsprogram varefter elevens föräldrar ombeds skriva under det vid ett utvecklingssamtal. Slutligen upprättas inte åtgärdsprogram för alla elever som är i behov av särskilda stödåtgärder, exempelvis saknas det för elever i förberedelseklasserna.

Enligt lärarna genomförs inte alltid de stödinsatser som behövs till följd av att stödresurser saknas eller finns i en alltför begränsad omfattning. Studiehandledning på modersmålet gavs vid tidpunkten för inspektionen till 21 elever. Rektorn anger att det är en form av stöd som troligen skulle behöva ges i en ännu högre omfattning till eleverna, samt till fler, men resurserna är begränsade. Denna uppfattning framkommer även vid intervjuer med lärarna. Inspektörerna bedömer med anledning av detta, samt med hänsyn till de kunskapsresultat som redovisats i avsnitt 1, att skolan bör analysera om stödinsatser ges i en omfattning som motsvarar elevernas faktiska behov och författningarnas krav. Beträffande studiehandledning på modersmålet bedöms det inte vara acceptabelt att sådant stöd inte ges till samtliga elever som bedöms vara i behov av det.

Som en form av stödinsats finns två ”studiegårdar”, en för elever i årskurs 4–6 och en för årskurs 7–9. Elever, för vilka åtgärdsprogram har upprättats, kan besöka studiegården och få ett individuellt stöd en eller ett par gånger per vecka. Studiegården erbjuder även läxhjälp vissa tider i veckan. Den biträdande rektorn anger att studiegårdarnas verksamhet inte är utformad på ett sådant sätt att de utgör en form av särskild undervisningsgrupp, det har däremot förekommit att de har använts som ett led i anpassad studiegång för några elever. Det finns även två särskilda undervisningsgrupper med 6–8 elever per grupp. Beslut om placering i en sådan grupp fattas av rektorn sedan ärendet har behandlats på en elevvårdskonferens och åtgärdsprogram har upprättats.

Skriftligt omdöme skall utfärdas i de fall en elev inte når de mål som, enligt kursplanerna, skall ha uppnåtts i ämnet i slutet av det nionde skolåret. Av förarbeten framgår att omdömet skall beskriva elevens studieutveckling, innehålla information om vilka mål som har uppnåtts under grundskoletiden samt redovisa vilka stödåtgärder som har satts in. Det är elevens kunskaper som skall stå i centrum. Inspektörerna har vid en genomgång av några sådana omdömen noterat att det där kan förekomma uppgifter som inte kan anses vara relaterade till elevens kunskapsutveckling, exempelvis att eleven har haft hög frånvaro och ”är trevlig och lyssnar”. Inspektörerna bedömer att Wasaskolan bör förbättra arbetet med utfärdande av skriftliga omdömen så att de fortsättningsvis belyser elevens kunskapsutveckling på ett adekvat sätt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten och undervisningen är bra i flera delar. De nationella styrdokumenterna bearbetas och konkretiseras som ett led i skolans pågående arbete med att säkerställa likvärdiga kunskaps- och betygsbedömningar. Inspektörerna bedömer dock att skolan bör analysera om den pedagogiska verksamheten utformas på ett sätt som motsvarar såväl läroplanens som kursplanernas intentioner och möjliggör för eleverna att nå kursplanernas mål. Alla elever bör ges möjlighet att använda datorerna som pedagogiska hjälpmedel i utbildningen. Wasaskolan bör även förbättra sitt arbete med utfärdande av skriftliga omdömen så att de fortsättningsvis belyser elevens kunskapsutveckling på ett adekvat sätt.

Inspektörerna bedömer vidare skolans arbete med åtgärdsprogram bör förbättras. Elever och vårdnadshavare bör alltid ges möjlighet att delta vid utarbetandet av ett åtgärdsprogram och ett sådant program måste finnas för alla elever som bedöms behöva särskilda stödinsatser. Vidare bör det göras fördjupade analyser av om stödinsatser ges i en omfattning som motsvarar elevernas faktiska behov. Beträffande studiehandledning på modersmålet bedömer inspektörerna att det inte är acceptabelt att sådant stöd inte ges till samtliga elever som bedöms vara i behov av det.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Inom detta område granskas om skolan har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att förbättra kvaliteten i utbildningen.

I Södertälje kommun deltar grundskolornas rektorer och verksamhetschefen för grundskolan i gemensamma konferenser två gånger per månad. Därutöver deltar rektorerna i chefsmöten tre gånger per termin och i möten med ansvarig nämnd två gånger per termin.

Till följd av rektorsbyte har Wasaskolan sedan slutet av vårterminen 2005 en tillförordnad rektor. Han ingår tillsammans med den biträdande rektorn och fyra arbetslagsledare i Wasaskolans ledningsgrupp. Rektor är utbildad lärare och har tidigare arbetat som såväl biträdande rektor som rektor. Han påbörjar hösten 2005 den statliga rektorsutbildningen. Rektor håller sig förtrogen med verksamheten genom möten och samtal med personalen, verksamhetsbesök samt uppföljning och analys av verksamhetens resultat. Det pedagogiska ledarskapet utövas främst via skolans ledningsgrupp, genom samtal med personalen, personalmöten samt dokument som kvalitetsredovisningen. Ledarskapet genomsyrar även de planer som rektor arbetar med för att vidareutveckla verksamheten och tillgodose personalens kompetensutvecklingsbehov. Rektor har börjat vidta åtgärder för att förbättra verksamheten.

Wasaskolans upprättar årligen en kvalitetsredovisning som innehåller en beskrivning av aktuella mål, resultat och måluppfyllelse, analys samt vilka åtgärder som skall vidtas för att utveckla verksamheten. Endast de mål som anges i kommunens utbildningsplan behandlas, övriga nationella mål nämns inte.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrning, ledning och kvalitetsarbete har en god kvalitet.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Inom detta område granskas om det finns tillgång till utbildning i den omfattning, och med den valfrihet, som anges i författningarna.

Den lokala timplanen följs och rutiner finns för att följa att eleverna får sin garanterade undervisningstid. Eleverna ges möjlighet till utbildning i de ämnen de har rätt till samt till elevens val.

Wasaskolan har uppgett att av skolans 483 elever är det 317 som har behov av undervisning i svenska som andraspråk. Av dem deltar 250 i sådan undervisning. Inspektörerna konstaterar att det av författningarna framgår när undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas, exempelvis gäller det elever som

har ett annat modersmål än svenska. Det är rektorn som beslutar om sådan undervisning skall anordnas. Inspektörerna noterar att det finns en diskrepans mellan andelen elever som bedömts behöva sådan undervisning och det antal som faktiskt får det. Utifrån de uppgifter som har framkommit i inspektionen är det inte möjligt för inspektörerna att göra en fördjupad bedömning av orsaken till detta, men det noteras särskilt att detta förhållande gäller samtidigt som såväl redovisade kunskapsresultat som uppgifter från lärarna tyder på att många elevers resultat påverkas negativt till följd av bristande kunskaper i svenska. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera rådande förhållanden och tillse att det är säkerställt att de elever som behöver undervisning i svenska som andraspråk också får sådan undervisning.

Beträffande möjligheten att få sin utbildning i WIS, där undervisningen delvis genomförs på engelska, framkommer att alla elever kan söka dit. Ett mottagande föregås av en intervju med en lärare då eleven tillsammans med sina föräldrar får fördjupad information om WIS. Läraren försöker även klarlägga dels om eleven är motiverad till den inriktning som finns i WIS, dels om eleven kan hantera det svenska språket samt har en rimlig kunskapsnivå i engelska i förhållande till den årskurs han/hon går i. En elev nekas inte att gå i WIS men det har förekommit att skolan har avrått därför att eleven har bedömts vara i behov av att först förbättra sina kunskaper i det svenska språket. Till profilklasserna med ishockeyinriktning kan elever söka som vill träna ishockey två gånger i veckan via ett samarbete mellan skolan och Södertälje Sportklubb (SSK). Det finns inte något krav på att eleven skall vara medlem i SSK. Inspektörerna bedömer med stöd av dessa uppgifter att mottagandet av elever i WIS respektive profilklassen uppfyller gällande författningskrav.

Inspektörerna bedömer även att det finns rutiner för att ge elever och deras föräldrar information om olika utbildningsmöjligheter. Det finns en samverkan med gymnasieskolorna för att underlätta elevernas övergångar dit.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning får anses vara god som helhet. Beträffande undervisning i svenska som andraspråk finns det en diskrepans mellan andelen elever som bedömts behöva sådan undervisning och det antal som faktiskt får det. Inspektörerna bedömer att Wasaskolan bör analysera detta och tillse att det är säkerställt att de elever som behöver undervisning i svenska som andraspråk också får sådan undervisning.

6. Resurser

Inom detta område granskas skollagens krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning.

Principer för resursfördelningen görs vid utbildningskontoret utifrån föregående års utfall, nyckeltal samt kända verksamhets- och demografiska förändringar. Även mer verksamhetsspecifika parametrar används. Den resultatansvarige chefen skall utifrån de tilldelade medlen utarbeta en budget som är i balans och följs upp. Budgetöverskridande skall förhindras.

År 2004/05 var antalet lärare per 100 elever 8,4 i Wasaskolan och 7,9 i såväl kommunen som riket. Vid jämförelser av andelen lärare per 100 elever som

hade pedagogisk utbildning hade Wasaskolan 5,0, kommunen 5,6 och riket 6,6. Höstterminen 2005 var 32 av lärarna behöriga och 10 obehöriga. Rektorn anger att var svårt att få sökande med rätt behörighet vid den senaste rekryteringen 2005. Det ledde till att skolan tillfälligt anställde fem personer som inte var behöriga, två av dem har dock endast en mindre uppgift som skall genomföras innan de får en lärarexamen. För att öka möjligheterna att fortsättningsvis få behöriga sökanden skall Wasaskolan, enligt uppgift från rektorn, förändra sina rekryteringsrutiner. Rektorn anger även att han skall verka för att antalet lärare med specialpedagogisk kompetens utökas från nuvarande en till tre tjänster. Beträffande kompetensutveckling för personalen finns det en plan för genomförande av sådana insatser.

Skolans läromedel och materiel bedöms som helhet vara tidsenliga och fungerande. I årskurs 5–6 finns det en dator per klassrum medan de äldre eleverna hänvisas till skolans "Mediatek" där det finns såväl stationära datorer som möjlighet att låna bärbara datorer. Rektorn och personalen framhåller att tillgången till datorer är begränsad på grund av stöldrisk.

Läromedlen är avgiftsfria och eleverna får kostnadsfria skolmåltider. Wasaskolans lokaler är slitna och ljudnivån i korridorerna är hög under rasterna. Lokalerna skall enligt rektorn renoveras och byggas ut under nästa år.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att resurserna som helhet är goda. Det är angeläget att Wasaskolan fortsätter sitt arbete med att tillse att lärarna har en utbildning avsedd för den utbildning de i huvudsak skall bedriva.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande har en godtagbar kvalitet. Det finns delar som fungerar bra, t.ex. samverkan med föräldrar och pågående arbete med att säkerställa likvärdiga kunskaps- och betygsbedömningar. Det finns en styrning och ledning, samt ett kvalitetsarbete, av god kvalitet.

Det finns behov av förbättringsinsatser inom följande områden.

Kunskaper, utveckling och lärande

- Elevernas kunskapsresultat bör förbättras.
- För eleverna i de s.k. förberedelseklasserna bör resultaten följas upp även sedan de har börjat i en ordinarie grundskoleklass. Utifrån detta bör analyser göras av om förberedelseklassernas verksamhet är utformad på ett sätt som ger eleverna den grund de behöver för att klara sin fortsatta utbildning.
- Resultaten av skolans arbete med värdegrundsfrågor och mot kränkande behandling bör förbättras.

Arbetsmiljö och delaktighet

- Wasaskolan bör förstärka sina insatser för att säkerställa en god arbetsmiljön och en tydlig medvetenhet hos eleverna om värdegrundsfrågor. I det ingår bland annat att konflikter mellan elever inte skall resultera i slagsmål eller andra former av kränkningar.

- Eleverna bör med stigande ålder och mognad ges tydligare möjligheter att ta ansvar och utöva ett reellt inflytande över den egna utbildningen.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Skolan bör analysera om den pedagogiska verksamheten utformas på ett sätt som motsvarar såväl läroplanens som kursplanernas intentioner och möjliggör för eleverna att nå kursplanernas mål.
- Elever och vårdnadshavare bör alltid ges möjlighet att delta vid utarbetandet av ett åtgärdsprogram och ett sådant program måste finnas för alla elever som bedöms behöva särskilda stödinsatser.
- Det bör göras fördjupade analyser av om stödinsatser ges i en omfattning som motsvarar elevernas faktiska behov och författningarnas krav.
- Skriftliga omdömen bör utformas så att de belyser elevens kunskapsutveckling på ett adekvat sätt.
- Alla elever bör ges möjligheter att använda datorer som pedagogiska hjälpmedel i utbildningen.

Tillgång till utbildning och omsorg

- Det bör tillses att de elever som behöver undervisning i svenska som andraspråk också får sådan undervisning.

Resurser

- Wasaskolan bör fortsätta sitt arbete med att tillse att lärarna har en utbildning avsedd för den utbildning de i huvudsak skall bedriva.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristen inom nedan angivet område skall snarast åtgärdas.

Pedagogisk verksamhet och undervisning

- Studiehundledning på modersmålet ges inte till samtliga elever som behöver det (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Datum	Ort
2005-12-01	Stockholm

Anna Löfström
Marie Wiberg-Svensson